

умовлях рыночної трансформації : монографія / С. И. Архиреев. – Харків : Бизнес Информ, 2000. – 288 с.

2. Кирейцев Г.Г. Глобалізація економіки і уніфікація методології бухгалтерського учета / Г. Г. Кирейцев : науч. доклад. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Житомир : ЖГТУ, 2008. – 76 с.

3. Садовська І.Б. Сутність та класифікація трансакційних витрат як об'єкта обліку / І.Б. Садовська // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. - №27. – С. 116-119.

4. Ющак Ж. Внутрішній контроль трансакційних витрат в системі управління: організаційно-методичне забезпечення / Ж. Ющак // Економічний аналіз. – 2010. - №6. – С.540-543.

Сушарник Ярослав
аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець–Подільський

ДО ПИТАННЯ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ВИТРАТ

Месопотамія велику увагу приділяла питанням обліку оплати праці. Потужну спробу впорядкування системи розрахунків зробив знаменитий вавилонський цар Хаммурапі, який створив звід законів, що дійшов до наших часів. У ньому вказувалися розміри оплати праці з диференціацією різних видів робіт і послуг [3, с.24].

Згідно статті 257 Закону Хамурапі «Якщо чоловік найняв орача, то він повинен йому платити по 8 гурів зерна за 1 рік» [8, с. 257]. Працедавець зобов'язувався сплатити заробітну плату орачу в розмірі 2020,8 л. зерна за рік.

Давньогрецькі економісти приділяли особливу увагу попередньому кошторисі витрат. Філодем опирався в своїх міркуваннях на думку Арістотеля про користь розподілу витрат по місяцях, але сам вважав, що "безглуздо розподіляти на кожен місяць і зводити на кожен рік з постійною рівномірністю" [7, с.131].

Особлива увага привертається питаннями ведення обліку витрат за часів Еллінізму. До наших часів дійшла переписка управляючого Зенона. Зокрема, з впровадженням і розвитком вівчарства Зенон намагався залучити ткачів до Філадельфії. Ткачі готові були оселитися в Філадельфії і працювати з – за умов: розчісування та миття – один талант льону, один

СЕКЦІЯ 3
Управлінський облік як підсистема сучасного менеджменту
та проблеми управління витратами

доктор – із зобов'язанням надавати одного слугу в якості допомоги. Такий слуга отримував зерна 0,88 за виконану роботу [1, с. 117].

Фінансами та законодавством у час Римської імперії займалися досить серйозно. Одне з найбільших досягнень цього періоду – римське право. [2, с. 22].

Римляни докладно і з повним розумінням ставилися до управління і перш за все, на відміну від греків, приватним маєтком. З питань управління приватними маєтками писали Катон Старший, Сазерна, Колумелла, Варрон. Незважаючи на відмінність поглядів єдине в їхніх міркуваннях – використання особистого господарського досвіду у формі практичних спостережень ґрунтуючись на комерційній інтуїції [4, с. 36].

Наступний період розвитку характеризується впровадженням у вжиток арабських цифр. Простежується поступовий перехід від уніграфічного до диграфічного запису. Диграфічна (подвійна) бухгалтерія зводиться до того, що в перелік рахунків простої бухгалтерії вводяться рахунки власних коштів. Виходить на світ твір Луки Пачолі «Трактат о счетах и записях» [6, с. 28].

Італійська школа: юридичний аспект

Її основні положення можна виразити наступними тезами: бухгалтерський облік не може бути зведений до технічної процедури, бо він є не що інше, як комплекс економіко-адміністративних понять. Облік може бути організований шляхом ведення рахунків на основі цих понять. Бухгалтерський облік необхідний адміністратору для контролю осіб, зайнятих в господарському процесі [5, с. 54, 57].

Французька школа: економічний аспект

Формується економічне трактування бухгалтерського обліку, його мета – вивчення ефективності функціонування кожного об'єкта, що знаходиться на підприємстві: машини, верстата, поля, товару. Рахунки, що відкриваються на об'єкти, називаються внутрішніми, і хоча традиційно їх треба відносити до групи матеріальних, автор тлумачить їх або як чисто калькуляційні, або, результатними рахунками, експлуатації кожного об'єкта [5, с. 69].

Німецька школа: процедурний аспект

Рахунок Виробництва був у німецькій школі мостом, що з'єднує традиційну бухгалтерію і баланс з калькуляцією [5, с. 99 – 102].

Англо-американська школа: психологічний аспект

Вона стверджувала, що в основі бухгалтерського обліку лежить облік витрат. Чітко сформульована мета виробничого обліку як обчислення собівартості, а облікові процедури звели до калькулювання витрат. Втілюється у життя системи стандарт – кост і директ – кост [5, с. 199 - 200].

Починаючи від давніх часів, витрати займали ключову роль в господарствах країн. Ведення обліку відпрацьованих годин в Єгипті,

запровадження Законів Хамурапі, стандартизація витрат в папірусах Зенона, концепція зниження витрат за Римської імперії, все це документальні свідчення важливості обліку витрат ще за стародавніх часів. Так впровадження подвійного запису Лукою Пачолі і відображення в ньому кредиту, свідчило про вагомому роль яка відводилася витрати у Середньовіччі.

Від юридичної концепції Франческо Вілли, економічної точки зору Курсель – Сенеля, процедурного аспекта Альберта Кальмеса, і закінчуючи стандартизацією витрат Гаррінгтона Емерсона і теорією відповідальності за центрами Джона Хіггінса, ось шлях який пройшла теорія витрат. Завдяки цим вченим сьогодні ми маємо повноцінну науку про ведення господарства.

Список використаних джерел

1. Rostovzeff M., A large estate in Egypt in the third century B. C. / Rostovzeff M - Madison, 1922 – p. 209
2. Кравченко А.А. История бухгалтерского учета и аудита: [курс лекцій]/ Кравченко А.А., Налимова З.Ф. - Пятигорск: ГОУ ВПО «СевКавГТУ» филиал в г. Пятигорске, 2007. – С. 269
3. Малькова Т.Н. Древняябухгалтерия: какой она была? / Малькова Т.Н. - М.: Финансы и статистика, 1995 – С. 305
4. Соколов Я.В. История бухгалтерского учета/ Соколов Я.В. : Учебник. 2е изд., перераб. и доп. М.: Финансы и статистика, 2006. – С. 288
5. Соколов Я. В. Очерки по истории бухгалтерского учета/ Соколов Я.В. : Учебник М.: Финансы и статистика, 1991. - С 400
6. Пачолі Л. Трактат о сетах и записях. Пачолі/ Л.: Москва «Финансы и статистика 1983 – с 229
7. Национальные школы бухгалтерского учета [Електронний ресурс]/ Н.А. Бердяев// статті – 2003 – Режим доступу до журн: <http://www.buh.ru/document-385>
8. Законы вавилонского царя Хаммурапи [Електронний ресурс]/ Волков И.М. Дьяконов И.М. Klengel H. Driver G., Miles J.C. // звід законів – 2008 Режим доступу до журн: <http://www.hist.msu.ru/ER/EText/hammurap.htm>

